

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12062

Tarih : 23.05.2025

28903

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya** tarafından Anayasanın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **23.05.2025**

Gülüstan Kılıç KOÇYİĞİT

Kars Milletvekili

Kars'ın Susuz ilçesine bağlı Büyükçatak Afet Evleri Köyü'nde, 14 Nisan 2025 gecesi 20 yaşındaki Hazal Mengüverdi, eşi Emre Mengüverdi tarafından boğularak katledildi. Geride ise henüz iki yaşında bir çocuk kaldı. Katliamın ardından fail gözaltına alındı ve tutuklandı. Ancak Hazal'ın geride bıraktığı çocuğun korunması konusunda devletin yükümlülüklerini yerine getirmediği açıkça ortadadır. Bu çocuk, annesini katleden failin ailesine teslim edilmiştir.

Öte yandan failin ailesine dair daha önce, 7 aylık hamile genç bir kadının öldürülmesi de dahil olmak üzere, ciddi iddialar kamuoyuna yansımıştır. Alınan bu karar; ne kamu vicdanıyla, ne insan hakları hukukuyla, ne de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle bağdaşmaktadır.

Hazal Mengüverdi, failin kıskançlık bahanesiyle sistematik şiddet uyguladığı, tehdit ettiği ve sonunda canına kast ettiği binlerce kadından yalnızca biridir. 2024 yılında erkekler en az 378 kadını ve 43 çocuğu öldürdü. Aralarında trans kadınların da bulunduğu en az 282 kadının ölümü ise "şüpheli" olarak kayıtlara geçti. Basına yansıyan bilgilere göre, en az 18 kadın, hakkında koruma kararı, uzaklaştırma tedbiri ya da benzeri talepler bulunmasına rağmen öldürüldü. Yalnızca Nisan ayında dahi en az 36 kadın ve iki çocuk erkekler tarafından katledildi. Sadece Kars'ta son birkaç ay içinde üç kadın öldürüldü. Bu veriler, şiddetin boyutunu ve sistemin kadınları korumadaki yetersizliğini tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır.

Hazal Mengüverdi'nin çocuğu, cinayet gecesi annenin ölüm haberinin hemen ardından devlet koruması altına alınacağına, failin ailesine teslim edilmiştir. Bu karar, çocuğun yüksek yararını gözetmekle yükümlü olan kamu kurumlarının görevini ihlal ettiğini açıkça göstermektedir.

Tarafı olduğumuz Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 3. maddesi açıktır: *"Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan tüm eylemlerde çocuğun yüksek yararı esas alınacaktır."*

İstanbul Sözleşmesi'nin 26. maddesi uyarınca, *şiddete tanık olan çocuklar doğrudan etkilenmiş sayılmalı ve failin etkisinden uzaklaştırılmalıdır.* Ancak mevcut uygulamada çocuk, failin etkisi altındaki bir ortama bırakılarak açıkça yeniden travmatize, ihmal ve istismar edilme riskiyle karşı karşıya bırakılmıştır.

Anayasa'nın 10. ve 41. maddeleri, devletin *aileyi ve çocuğu koruma yükümlülüğü*nü açık biçimde tanımlar. İstanbul Sözleşmesi'nin 5. maddesi ise devletin, özel alandaki şiddet dahil olmak üzere, her türlü şiddeti önlemekle yükümlü olduğunu belirtmektedir. Ancak görüyoruz ki devlet, "Aile Yılı" ilan ettiği bu yılda hem kadınları şiddetten koruyamamakta hem de çocukların üstün yararını gözetmemekte, güvenli bir ortamda yaşam hakkını dahi temin edememektedir.

Hazal Mengüverdi'nin sistematik erkek şiddeti sonucu hayatını kaybetmesinin ardından, geride kalan çocuğun failin ailesine teslim edilmesi, çocuk koruma sistemindeki derin yapısal sorunları bir kez daha ortaya koymuştur. Bu karar, çocuğun yüksek yararı ilkesine açıkça aykırıdır ve hem çocuk haklarının hem de kadına yönelik şiddetle mücadelede toplumsal sorumluluğun ihlalidir.

Bu bağlamda, çocuğun derhal failin ailesinden alınarak uzman psikologlar ve sosyal hizmet uzmanlarının rehberliğinde, psikososyal ihtiyaçlarını önceleyen alternatif bir koruma sistemine dahil edilmesi gerekmektedir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, çocukların yerleştirilmesine dair alınan kararlarda şeffaflığı esas almalı; dosyalara konulan gizlilik kararları kamuoyunun denetim hakkını ortadan kaldıracak biçimde istismar edilmemelidir.

Kars'ta art arda yaşanan kadın cinayetleri karşısında yetkili kurumlar sorumluluklarını yerine getirmelidir. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Kurulları yerel düzeyde etkinleştirilmeli; başta Kars olmak üzere tüm illerde nitelikli sığınma evleri ve çocuk izleme merkezleri hızla artırılmalıdır.

Ayrıca failin ailesi hakkında geçmişte benzer suçlara karıştıkları yönündeki iddialar ciddiyetle ele alınmalı; bu çerçevede aile içi azmettirme veya şiddeti teşvik gibi olasılıklar titizlikle soruşturulmalıdır. Adli süreçler yalnızca bireysel faille sınırlı kalmamalı; olası yapısal suç ilişkileri de açığa çıkarılmalıdır.

Bu tür hak ihlallerinin tekrarlanmaması için, çocukların fail ailelere teslim edilmesini önleyecek, çocuk hakları alanında uzmanlaşmış bağımsız bir Çocuk Koruma Kurumu'nun kurulması elzemdir.

Son olarak, Türkiye'de kadına yönelik şiddetin durdurulabilmesi için İstanbul Sözleşmesi'ne yeniden taraf olunmalı; 6284 sayılı Kanun ise tüm hükümleriyle eksiksiz ve etkin biçimde uygulanmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Hazal Mengüverdi cinayeti sonrası failin tutuklanması ve çocuğun teslimi sürecinde kolluk kuvvetlerinin rolü ve müdahaleleri nasıl gerçekleşmiştir?
 - o Çocuğun failin ailesine teslim edilmesi kararında kolluk kuvvetlerinin uygulaması nasıl olmuştur?
2. Kadına yönelik şiddet vakalarında ve kadın cinayetleri sonrası, failin aile üyeleri ve şiddetten -dolaylı veya doğrudan- etkilenen çocukların korunması için İçişleri Bakanlığı'nın illerdeki kolluk birimlerine verdiği talimat ve uygulama prosedürleri nelerdir?
 - o Bu uygulamalar hangi sıklıkta ve nasıl denetlenmektedir?
3. Kolluk birimleri, failin ve failin ailesinin şiddet geçmişi ve risk durumuna dair bilgileri nasıl takip etmekte ve kayıt altına almaktadır?
4. Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet durumlarında, mahkeme tarafından verilen koruma kararlarının (uzaklaştırma, iletişim yasağı vb.) uygulanması İçişleri Bakanlığı ve kolluk kuvvetleri tarafından nasıl sağlanmaktadır?
 - o Bu kararların uygulanmasında karşılaşılan engeller ve geliştirilen çözüm önerileri nelerdir?
 - o 2018'den beri yıllara göre kaç kadın koruma kararları aldıkları erkekler tarafından katledilmiştir?
5. 2018-2025 yılları arasında Türkiye genelinde, kadın cinayeti sonrasında failin ailesine teslim edilen çocukların güvenliğinin sağlanması amacıyla kolluk birimlerinin aldığı özel koruma tedbirleri nelerdir?
 - o Bu tedbirlerin başarı oranları ve aksaklıkları hakkında Bakanlığınızın elinde istatistiksel veriler mevcut mudur?
6. Failin ailesinde daha önce basına yansıyan şiddet suçları ya da risk durumu olan hallerde, çocukların bu ailelere teslim edilmemesi için kolluk tarafından alınan önleyici tedbirler nelerdir?
 - o Bu tür durumlarda Bakanlığınızın standart işletim prosedürü (SOP) var mıdır?

7. 2018-2025 yılları arasında illere göre kadın cinayetleri sonrası yetim kalan çocukların failin ailesine teslim edilme vaka sayıları ve kolluk tarafından alınan koruma tedbirleri istatistikleri nelerdir?
 - o Bu çocukların güvenliğiyle ilgili kolluk ihlalleri veya olumsuz vaka bildirimleri Bakanlığınıza ulaşmış mıdır?
8. Kadın cinayetleri sonrası mağdur çocuklara yönelik kolluk desteği ve psikososyal destek birimleriyle koordinasyonun durumu ve kapasitesi nedir?
 - o Kars ili özelinde bu hizmetlerin durumu ve eksiklikleri hakkında bilgi verebilir misiniz?
9. Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet vakalarında kolluk personelinin farkındalığını artırmak ve çocuk koruma konusunda yetkinliklerini geliştirmek için Bakanlığınızca yürütülen eğitim programları ve güncellemeler nelerdir?
 - o Bu eğitimlerin kapsamı, süresi ve katılım oranları hakkında bilgi verebilir misiniz?
10. İçişleri Bakanlığı'nın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı ile kadın cinayetleri ve mağdur çocukların korunması konusunda yürüttüğü ortak çalışma ve koordinasyon mekanizmaları nelerdir?
 - o Bu iş birliği kapsamında geliştirilen saha uygulamaları ve izleme sistemleri mevcut mudur?
11. İstanbul Sözleşmesi'nin 26. maddesi gereği, şiddete maruz kalan ve şiddete tanıklık eden çocukların korunması İçişleri Bakanlığı tarafından nasıl hayata geçirilmektedir?
 - o Bu kapsamda alınan tedbirler ve uygulama standartları nelerdir?
12. 2018-2025 yılları arasında Türkiye genelinde kadın cinayeti sayısı yıllık olarak kaçtır?
13. Aynı dönemde kadına yönelik şiddet (fiziksel, psikolojik, ekonomik vb.) nedeniyle yapılan toplam ihbar ve şikâyet sayısı nedir? Bu şikâyetleri takiben nasıl mekanizmalar işletilmektedir?
14. Kadın cinayetlerinin işlendiği iller bazında, bu suçların faillerinin tutuklanma oranı nedir?